

Pospěšme milovat lidi, neboť tak rychle odcházejí

Venku se smráká, drobně mží, listy jsou krásně barevné, zase jeden rok pokročil. Hrabeme listí stromů, které zasadil někdo před námi, a učíme to děti, aby hrabaly, až tu nebudeme. Sháníme květiny nebo věnce, svíčky a červené bakelitové lucerničky a vydáváme se na hřbitov. Na hroby, jak říkala babička. Také vážu kytku s jalovcem a šípky, jak ji vázala máma, a vozím na hrob, kam ji vozila ona, jen v tom hrobě mám teď i ji. Jsou tu Dušičky – jaksi nepřípadně, plaše zjemnělý název pro svátek, který nám má postavit před oči naši konečnost, ale také naši tradici, tedy to, co jsme dostali a předáváme zase dál. To, jak nám naši blízcí jsou vlastně blízko. A jsou doopravdy?

Z našich zemřelých nám zbyly dušičky... inu, těla jsou pochována. Co by nám ale tenhle svátek mohl přinést jiného než teskně zadumané chvíle na rozsvícených hřbitovech a plné silnice aut naložených věnci a svíčkami? Zdá se mi, že trochu starého ars moriendi, umění umírat a tedy i umění žít dobře – nepromarnit čas, být na sebe hodní, mít se rádi a umět si to říct.

Když každý týden sleduji cesty našich rodin v domácím hospici, kterým jejich blízcí odcházejí a oni jim často snázejí modré z nebe a svýma rukama chtějí zadržet čas, vidím, kolik tichých radostí může tato nelehká doba na konci života přinést. Tito lidé mají pro sebe pár dní, maximálně pár společných týdnů. Snažíme se jim pomoci, aby život byl v jejich posledních dnech plný, aby měli co nejméně trápení a měli síly na to, nač opravdu potřebují. Když se to podaří, příbuzní pak přicházejí a až s podivením a omluvou za jakoby nemístná slova říkají: „Byl to těžké, ale i dobré. Poprvé v životě jsme na sebe skutečně měli čas a povídali jsme si, jak dlouho již ne. Řekli jsme si, že se máme rádi, odpustili si.“

Není to pohádka. Je to jen důsledek toho, že žijeme trochu rychleji, než umíme, drahocennost času si uvědomujeme tak málo a na konec života myslíme ještě méně. Mnohým z nás v tom běhu ani nepřijde na mysl zvednout se uprostřed práce, dojít do vedlejšího pokoje a jen tak říct svému milému, že ho máme rádi. Ti, kterým na sebe zbývá už jen krátký čas, to mají jinak, na ty důležité věci si čas najdou. Mám vždycky radost, když to stihnou – ne vždy se to na poslední chvíli podaří. Proto tu tak zarputile hlásám, abychom žili dobrý život, dokud je čas.

Zkuste si chvilku, třeba na tom rozsvíceném hřbitově, představit, že máte před sebou tolik jako naši pacienti a jejich rodiny – týden, dva nebo tři. Nic víc. Zhroutíte se? Troufnu si tvrdit, že ne. Přijdete totiž na spoustu věcí, které jsou hodně důležité a je třeba je určitě udělat, říct, darovat. Třicetiletý Mozart ve svých dopisech napsal: „...děkuji Bohu, že mi dopřál toho štěstí, abych měl příležitost poznat smrt jako klíč k naší pravé blaženosti. Uléhám vždy s myšlenkou, že mne tu snad (jakkoli jsem mlád) druhého dne již nebude, a přece nikdo z lidí, kteří mne znají, nebude moci říci, že jsem byl kdy mrzutý nebo smutný.“ Mozart zemřel pět let poté. Času měl málo, ale naplnit jej věru uměl.

Nadpis článku jsem si tentokrát vypůjčila – autorem je Jan Twardowski. Nechcete si jej také, aspoň na chvilku, půjčit? Myslím, že vám pak o Dušičkách nebude jen teskno...

Martina Špinková

Martina Špinková

Cesta domů, o. s.

Dukelských hrdinů 54, 170 00 Praha 7

martina.spinkova@cestadomu.cz